

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/38/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119213893
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119213893.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobkyne: E. M., P. X.XX.XXXX, Y. H. XXX, zastúpená: JUDr. Lukáš Kišelák, advokát, so sídlom Prešov, Jarkova 63, p r o t i žalovanej: KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00585441, o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, takto

r o z h o d o l :

I. Z a s t a v u j e konanie v časti o zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 23.819 Eur a úrokov z omeškania z tejto sumy od 10.9.2019 do zaplatenia.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania 5% ročne zo sumy 23.819 Eur od 29.8.2019 do 9.9.2019 v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 8.383 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 291,88 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VI. Žalobkyňa m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou z 3.9.2019 uplatnila voči žalovanému ako poisťovateľovi nárok na náhradu škody z ublíženia na zdraví v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 6.9.2016 podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Žiadala priznať náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 23.819 Eur za somatické následky podľa znaleckého posudku č. 2/2018 MUDr. E. U. za 1348,75 bodov pri hodnote 17,66 Eur za jeden bod. Z tohto nároku žiadala priznať aj úroky z omeškania 5% ročne od 29.8.2019 do zaplatenia. Vychádzala z toho, že k ukončeniu prešetrovania tohto nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia za somatické následky došlo najneskôr 13.8.2019, čo vyplýva z listu žalovaného z uvedeného dňa, žalovaný však poisťné plnenie neposkytol v 15dňovej lehote, ktorá vyplýva z § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.

2. Žalobkyňa uplatnila aj nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. v rozsahu 35% základného bodového ohodnotenia jej sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré činilo 33.532 Eur (okrem žalovanej sumy 23.819 Eur za somatické následky aj 9.713 Eur vyplatených žalovaným za psychické následky), takže tento nárok vyčíslila na 11.736,20 Eur. Uviedla, že v dôsledku tejto nehody bola uznaná za plne invalidnú so 75% poklesom jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. V exteriéri sa pohybuje len na invalidnom vozíku a pri väčšine činností denného života vyžaduje pomoc inej osoby. Zo zdravotných dôvodov musela ukončiť pracovný

pomer pomocnej vychovateľky a doposiaľ sa lieči u psychiatra, keďže pri nehode došlo aj k usmrteniu jej vnuka.

3. Napokon žalobkyňa žiadala priznať náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka predstavujúce náklady na znalečné, ktoré vyplatila za znalecký posudok MUDr. U. pred podaním žaloby vo výške 291,88 Eur.

4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. V písomnom vyjadrení z 23.9.2019 uviedol, že poskytol žalovanej plnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 23.819 eur dňa 10.9.2019. Nesúhlasil s priznaním úrokov z omeškania z tohto nároku, pričom uviedol, že žalobkyni listom z 31.10.2018 oznámil poistné plnenie na základe odborného vyjadrenia znaleckej organizácie forensic.sk, ktorým bola potvrdená položka 255 podľa znaleckého posudku MUDr. U. predloženého žalobkyňou a zároveň ju vyrozumel, že vo zvyšku (somatickej časti) prebieha šetrenie znaleckou organizáciou. Tá napokon somatickú časť znaleckého posudku MUDr. U. vyhodnotila len ako čiastočne správnu a to v rozsahu 1.348,75 bodu.

5. Nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalovaný nepovažoval za preukázaný a poukázal na lekársku správu sociálnej poisťovne z 23.11.2018, z ktorej vyplýva, že už pred nehodou mala žalobkyňa zdravotné problémy - bolesti chrbtice s poruchami rovnováhy a tlaku, bolesti kĺbov, rúk a nôh, psoriatickú artritídu. Žalovaný napokon nesúhlasil ani s úrokmi z omeškania, nárok na ne vzniká až pri nesplnení povinností podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z., čo však žalovaný splnil.

6. Písomným podaním žalobkyne zo dňa 17.10.2019 zobrala žalobkyňa žalobu späť o zaplatenie 23.819 Eur titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a tiež o úroky z omeškania z uvedenej sumy od 10.9.2019 do zaplatenia a to z dôvodu úhrady danej sumy 9.9.2019. Trvala však na žalobe o zaplatenie úrokov z omeškania z tejto sumy od 29.8.2019 do 9.9.2019, a trvala aj v celosti na zvyšných dvoch nárokoch. V replike na vyjadrenie žalovaného žalobkyňa zdôraznila, že žalovaný aj keď jej písomne oznámil, že jej prináleží náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia za somatickú časť vo výške 1348,75 bodov, poistné plnenie vyplatil až po vyše 2 mesiacoch. Za prekvapivé považovala stanovisko žalovaného k nároku na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, keďže sám žalovaný navrhol podaním z 13.8.2019 a neskôr aj 4.10.2019 mimosúdnu dohodu v rozsahu 15% zvýšenia, ktorú však žalobkyňa odmietla ako neprimerane nízke zvýšenie.

7. Žalovaný v duplike na repliku žalobkyne zotrval na negatívnom stanovisku k nároku na úroky z omeškania, keďže splnil si svoju zákonnú povinnosť v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. a nárok na úroky z omeškania sa s poukazom na § 11 ods. 8 citovaného zákona viaže len na nesplnenie danej povinnosti. K nároku na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zdôraznil, že musí ísť o prípad hodný osobitného zreteľa, citoval z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR 3Cdo/192/2015 zo dňa 23.2.2017, podľa ktorého musí byť rešpektovaný princíp proporcionality, aby existoval vzťah primeranosti medzi priznanou výškou náhrady a spôsobenou ujmom. Samotné základné bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb. Za relevantnú okolnosť pri posudzovaní nároku je potrebné považovať aj vek poškodeného (uznesenie Najvyššieho súdu 8Cdo/142/18 zo dňa 19.6.2019). Pri stanovení výšky zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa musí rešpektovať požiadavka porovnateľnosti s inými podobnými prípadmi, pričom poukázal na konkrétne dva súdne spory, kedy 57ročnej poškodenej bolo priznané 10% zvýšenie náhrady a 22 ročnému mužovi, ktorý sa stal úplne nesebestačným súdy priznali 25% zvýšenie.

8. Súd vykonal dokazovanie písomnými vyjadreniami strán, výsluchom žalobkyne, rozsudkom tohto súdu č.k. 4T/48/2017-448 zo dňa 25.5.2017, znaleckým posudkom MUDr. E. U. PhD. č. 2/2018, objednávkou na vyhotovenie súkromného znaleckého posudku zo dňa 1.7.2018, návrhom na uzavretie dohody o vyrovnaní zo dňa 16.8.2018, oznámením o poistnom plnení zo dňa 31.10.2018, vysvetlením k uplatnenému nároku zo dňa 10.7.2019, lekárskou správou sociálnej poisťovne zo dňa 23.11.2018 a odborným posudkom o invalidite, potvrdením o zamestnaní, dohodou o skončení pracovného pomeru zo dňa 5.1.2018, lekárskou správou psychiatra MUDr. D. D., správou klinického psychológa PhDr. T. Č., vyúčtovaním znalečného zo dňa 1.7.2018, dokladom o úhrade znalečného zo dňa 9.8.2018, odborným vyjadrením znaleckej organizácie forensic.sk č. 264/2018 a č. 236/2019 a zistil tento skutkový stav:

9. Dňa 9.6.2016 došlo k dopravnej nehode - stretnutiu dvoch osobných motorových vozidiel, ktorú zaviniel J. X., vodič osobného motorového vozidla s EČ E. XXX B.. Prekročil totiž povolenú rýchlosť, nezvládol riadenie, prešiel do protismeru a narazil do oproti idúceho motorového vozidla, ktoré riadila žalobkyňa, pričom jej spolujazdec - maloletý Š. E., P. XX.X.XXXX, vnuk žalobkyne, na mieste zraneniam podľahol a vnučka maloletá N., nar. XX.X.XXXX utrpela zranenia s dobou liečenia 3 až 4 týždne. Žalobkyňa pri tejto dopravnej nehode mala vážne zranenia, konkrétne zlomeniny sánky vpravo, sériové zlomeniny II.-IX. rebra vpravo, zlomeniny I. rebra vľavo, zlomeniny hornej časti hrudnej kosti, pomliaždenie oboch pľúc, úrazový pneumotorax vpravo, zlomeniny pravého bočného výbežku VII. krčného stavca a I. hrudného stavca, otvorenú trieštivú medzihrboľovú zlomeninu dolného konca oboch stehnových kostí, trieštivú zlomeninu dolného konca ľavej píšľaly, obojstrannú zlomeninu pravého členka, poranenia ciev a okružia tenkého čreva, početné odreniny kože hrudníka, tváre a končatín a úrazový šok ťažkého stupňa s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní viac ako 6 mesiacov. Za uvedený skutok bol J. X. uznaný vinným z prečinu usmrtenia v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov, ako aj trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel v trvaní 4 rokov. Vyplýva to z rozsudku tohto súdu č.k. 4T/48/2017-448 zo dňa 25.5.2017, ktorý v ten istý deň nadobudol aj právoplatnosť.

10. Medzi stranami je nesporné, že osobné motorové vozidlo škodu bolo poistené v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. u žalovaného.

11. Právny zástupca žalobkyne dal vypracovať znalecký posudok znalcovi z odboru zdravotníctva MUDr. E. U. PhD., ktorý tento posudok spracoval dňa 13.7.2018 pod č. 2/2018. Bolesť žalobkyne ohodnotil 1.855 bodmi a sťaženie spoločenského uplatnenia 2185 bodmi za tieto následky: položka 257a - traumatická porucha tvárového nervu ľahkého stupňa - 100 bodov; položka 311 - porušenie funkcie zažívacích orgánov - 350 bodov; položka 396a - obmedzenie pohyblivosti kolenného kĺbu ľahké (pravé koleno) - 150 bodov - navýšenie o polovicu podľa § 10 ods. 4; položka 396b - obmedzenie pohyblivosti kolenného kĺbu stredne ťažké (ľavé koleno) - 225 bodov - navýšenie o polovicu podľa § 10 ods. 4; položka 397a - kyvavosť kolenného kĺbu bez potreby ortopedického podporného prístroja (ľavé koleno) - 150 bodov; položka 398 - značné vbočenie a vybočenie kolena (ľavé koleno) - 150 bodov; položka 410b - obmedzenie pohyblivosti členkového kĺbu stredne ťažké (pravý členok) - 200 bodov - navýšenie o 2/3 podľa § 10 ods. 4; položka 412b - obmedzenie pronácie a supinácie nohy stredne ťažké (pravá noha) - 80 bodov; položka 410a - obmedzenie pohyblivosti členkového kĺbu ľahké (ľavá noha) 90 bodov - navýšenie o polovicu podľa § 10 ods. 4; položka 412a - obmedzenie pronácie a supinácie nohy stredne ťažké (ľavá noha) - 40 bodov; položka 432e - rozsiahle plošné jazvy po poraneniach, popáleninách a po operačných zákrokoch podľa lokalizácie 150 -200cm² povrchu tela - 100 bodov a položka 255 - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov - 550 bodov.

12. Dňa 16.8.2018 žalobkyňa zastúpená právnym zástupcom spracovala návrh na uzavretie dohody o vyrovnaní podľa § 6 zákona č. 437/2004 Z.z., v ktorom uplatnila náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle spomínaného znaleckého posudku vo výške 38.587,10 Eur a zvýšenie náhrady o 50%, teda vo výške 19.293,55 Eur. Žalovanému bol tento návrh doručený 17.8.2018.

13. Listom zo dňa 31.10.2018 žalovaný oznámil právnemu zástupcovi žalobkyne, že dňa 29.10.2018 skončil šetrenie poistnej udalosti a hradí psychickú časť nároku ako preddavkové plnenie a to na základe odborného vyjadrenia znaleckej organizácie forensic.sk za položku 255 v rozsahu 550 bodov, čo činí 9713 Eur. V závere uviedol, že vo zvyšnej časti nároku prebieha šetrenie znaleckou organizáciou.

14. Odborné vyjadrenie forensic.sk č. 264/18, ktorým bola potvrdená diagnóza 255 v počte 550 bodov podľa znaleckého posudku MUDr. U. je zo dňa 26.10.2018. O tom, že posúdením nároku ohľadom somatickej časti prebieha šetrenie znaleckou organizáciou bol informovaný právny zástupca žalobkyne opätovne listom z 14.1.2019.

15. Ďalšie odborné vyjadrenie znaleckej organizácie forensic.sk bolo vypracované 29.6.2019 (v ňom sa uvádza, že žiadosť žalovaného o jeho vypracovanie bola zo dňa 11.10.2018). Je pod č. 236/2019, podľa neho nárok na somatickú časť považovala len za čiastočne preukázaný a to vzhľadom na zdravotné problémy žalobkyne už pred nehodou v dôsledku artritídy a preto znalecká organizácia upravila základné bodové ohodnotenie položiek týkajúcich sa obmedzenia hybnosti v konkrétnych kĺboch na 75% ich pôvodnej hodnoty a vzhľadom na vek poškodenej súhlasila len s navýšením o 50%, ale len niektorých položiek 396a, 396b, 410a, 410b. Úhrnne tak ohodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne

ohľadom somatickej časti na 1348,75 bodov, pričom rešpektovala a teda potvrdila všetky tie položky, ktoré uviedol v znaleckom posudku aj MUDr. U..

16. Listom zo dňa 10.7.2019 žalovaný oznámil právnenému zástupcovi žalobkyne výsledok vyššie uvedeného odborného vyjadrenia a v závere uviedol, že žalobkyni za 1.348,75 bodov poskytujú poistné plnenie 23819 Eur. Túto sumu však žalovaný poukázal na účet právnej zástupkyne žalobcu až 10.9.2019.

17. Z lekárskej správy zo dňa 23.11.2018 vypracovanej posudkovým lekárom sociálnej poisťovne vyplýva, že po dopravnej nehode bola žalobkyňa hospitalizovaná od 6.9. do 16.9.2016 na oddelení AIM, potom do 7.11.2016 na oddelení úrazovej chirurgie a v čase od 4.1. do 14.3.2017 absolvovala kúpeľnú liečbu v Kováčovej. V správe sa konštatuje, že u žalobkyni pretrvávajú bolesti krčnej aj driekovej chrbtice, slabosť dolných končatín s prevahou vľavo, záťažové bolesti kolien, je oslabená sila stabilizátorov BK a DK na chronické bolesti v driekovej chrbtici, ktoré pretrvávajú pri dlhšej statickej a dynamickej záťaži, zvláda len chôdzu o dvoch barlách a to len na krátku vzdialenosť, pri dlhšej vzdialenosti alebo v exteriéri je nutný mechanický invalidný vozík. Konštatuje sa aj to, že žalobkyňa vyžaduje pomoc druhej osoby pri väčšine činností denného života. Posudkový lekár stanovil pokles schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť na 75%. Totožný záver vyplýva aj z odborného posudku o invalidite žalobkyne z 23.10.2018.

18. Žalobkyňa na pojednávaní vypovedala o tom, že jej život po dopravnej nehode sa zásadne zmenil. Predtým bola veľmi aktívna, stále v pohybe, čo súviselo aj s jej temperamentnou povahou, zvládala sama všetky práce v domácnosti a na záhradke, od mala inklinovala k športu a preto aj pred nehodou hrávala v telocvični volejbal, trénovala mladých futbalistov, chodievala si zabehať. Pracovala aj ako dobrovoľná požiarnička a milovala svoju prácu vychovávateľky v krízovom centre, kde počas desaťročného trvania pracovného pomeru nebola ani jeden deň práceneschopná. Pred nehodou riadila motorové vozidlo a pravidelne vozila svoju vnučku na tanečnú. Po nehode všetky tieto jej aktivity už nemôže vykonávať, prišla aj o zamestnanie. Taktiež pri osobnej hygiene jej musí pomáhať manžel, uvariť si dokáže len úplne jednoduché jedlá, z domácich prác dokáže len hodiť prádlo do práčky. Keďže má odstránenú časť čriev, často musí chodiť na toaletu. Jej život sa obmedzil len na to, že je stále doma, v nemocnici, alebo u lekára. Dokáže totiž prejsť na nohách len krátku vzdialenosť, aj to len za pomoci dvoch bariel, inak je odkázaná na invalidný vozík. Nakoľko býva na druhom poschodí bez výťahu, dostať sa z bytu je pre ňu problém. V minulosti chodievala pravidelne s rodinou na dovolenky, či už po Slovensku alebo do Bulharska, taktiež v práci spolu s deťmi chodievali každý rok na rekreáciu na Šíravu. Býva v H. a preto je odkázaná na prepravu osobným motorovým vozidlom, keďže ani nedokáže vystúpiť do autobusu. Má aj psychické problémy, berie lieky na ukludnenie a pravidelne každé tri mesiace navštevuje psychiatricku. Predtým chodievala aj k psychologičke, avšak pre absenciu bezbariérového prístupu na jej pracovisko musela od týchto návštev upustiť. Nedávno znovu absolvovala kúpeľnú liečbu v Kováčovej a to od novembra do Vianoc minulého roku a od 7.1. do 10.2.2020.

19. Žalobkyňa k žalobe pripojila aj lekárske správy z 2.5.2018 a 23.5.2018 od psychiatricky MUDr. D. D., z ktorých vyplýva, že bola u nej zistená diagnóza depresívna porucha stredne ťažkého stupňa. Podľa písomného vyjadrenia tejto psychiatricky z 3.6.2019 žalobkyňa navštevuje jej ambulanciu od 2.5.2018.

20. Z potvrdenia klinického psychológa PhDr. T. Č. zo dňa 29.5.2019 vyplýva, že žalobkyňa je klientkou psychologicko-ambulancie od júna 2018 z dôvodu posttraumatickej stresovej poruchy po autonehode. Pravidelne sa zúčastňovala na individuálnej psychoterapii zameranej na zmiernenie úzkostného prežívania a zvládania stresu po traume.

21. Žalobkyňa pred nehodou pracovala ako pomocná vychovávateľka v W. H. H. „I.“ od 2.11.2007. Vzhľadom na jej zdravotný stav podľa lekárskeho posudku bol tento pracovný pomer ukončený dohodou ku dňu 9.1.2018.

22. Znalec MUDr. E. U. PhD. vyúčtoval znalečné za znalecký posudok č. 2/2018 vo výške 291,88 Eur dňa 1.7.2018. Uvedená suma bola znalcovi poukázaná 9.8.2018 prevodom z účtu.

23. Predmetom sporu po čiastočnom späťvzati žaloby zostal predovšetkým nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia.

24. Podľa § 2 ods. 2 citovaného zákona sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následok“).

25. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo. Musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

26. Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti.

27. Podľa § 5 ods. 2 citovaného zákona výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2% z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom SR za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa ods. 1 za 1 bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

28. Podľa § 5 ods. 5 citovaného zákona v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %.

29. Pasívna legitimácia žalovaného vyplýva zo zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vzhľadom na nespornú skutočnosť, že motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, pri ktorej došlo k ublíženiu na zdraví žalobkyne, bolo poistené v zmysle citovaného zákona u žalovaného.

30. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

31. Pokiaľ ide o nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. súd súhlasí s názorom žalovaného (ktorý prevzal z rozsudku Najvyššieho súdu SR 3Cdo/192/2015), podľa ktorého odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Nevyhnutné je najskôr zistiť aké mal poškodený predpoklady pre svoje uplatnenie v živote a v spoločnosti pred vznikom škody a aké má po vzniku škodovej udalosti. Z porovnania týchto predpokladov možno potom vyvodiť záver, či a do akej miery boli touto udalosťou zúžené alebo stratené možnosti jeho uplatnenia v živote a v spoločnosti. Pri posudzovaní otázky, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa a určovaní rozsahu odškodnenia musí súd dbať na to, aby jeho rozhodnutie rešpektovalo princíp proporcionality, ktorý vyžaduje existenciu vzťahu primeranosti medzi priznanou výškou náhrady a spôsobenou ujmom.

32. Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo/209/2017 zo dňa 21.6.2018 vyslovil názor, s ktorým sa súd stotožňuje, že priznanie zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v hornej hranici (50%) prichádza do úvahy aj u spoločensky neangažovanej osoby, ak ide o mimoriadne závažné poškodenie zdravia v detskom veku. Ide o prípady straty životných príležitostí po celý zvyšok života, v ktorom je poškodený takmer vyradený zo života. Zohľadnenie veku poškodeného je na mieste aj pri úvahe o aplikácii § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Najvyšší súd ďalej uviedol, že úvaha súdu o primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nie je voľná. Súd musí dbať o to, aby priznaná výška bola založená na objektívnych a rozumných dôvodoch a aby medzi výškou náhrady a spôsobenou škodou existoval vzťah primeranosti. Za spravodlivé rozhodnutie treba považovať také rozhodnutie, ktoré rešpektuje princíp proporcionality.

33. V súvislosti s týmto rozhodnutím súd len pripomína, že ide o rozhodnutie o zamietnutí dovolania voči rozsudku Krajského súdu v Košiciach, na ktorý poukázal žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení,

keďže Okresný súd Rožňava vo veci 10C/106/2010 a Krajský súd v Košiciach vo veci 5Co/140/2016 priznali žalobcovi vo veku 22 rokov v čase úrazu s výrazným ochrnutím všetkých 4 končatín, nemožnosťou vykonávať základné hygienické potreby bez cudzej pomoci, odkázanému na pomoc iných osôb a používanie invalidného vozíka trpiaceho permanentnou únavou, nespavosťou a depresiami 25% zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia. Súdny vysvetlil nepriznanie maximálneho uplatneného zvýšenia (50%) tým, že nejde o prípad ležiaceho pacienta vyžadujúceho podávanie umelej výživy, polohovanie, bez akejkoľvek komunikácie.

34. Súd zdôrazňuje, že samotné priznanie základného ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia predpokladá, že poškodený je vplyvom následkov jeho zranenia obmedzený vo svojich možnostiach, spôsoboch uplatnenia v rodinnom živote, voľnom čase, pri voľbe povolania, možnostiach zúčastniť sa kultúrnej, športovej činnosti a pod. Nárok podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. je ďalším nárokom, ktorý predpokladá existenciu ďalších skutočností umožňujúcich prijať záver, že obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť len základným ohodnotením sťaženia spoločenského uplatnenia. Zvýšenie náhrady podľa tohto ustanovenia predpokladá, že základné ohodnotenie plne nevyjadruje dôsledky zhoršeného zdravotného stavu na životné úkony poškodeného, lebo škoda na zdraví viedla k ťažkým následkom, ktoré podstatne obmedzujú alebo znemožňujú jeho ďalšie uplatnenie v živote.

35. Už len samotná skutočnosť, že žalobkyňa je v podstate odkázaná na používanie invalidného vozíka, že prišla o zamestnanie a čo je najväčšie, stratila pri nehode vnuka, čo má pre ňu vážne psychické následky, s ktorými sa prirodzene je ťažko sa vyrovnáť a ktorý zážitok bude pre ňu celoživotnou traumou, nepochybne zakladá nárok žalobkyne na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Pri stanovení výšky tohto nároku súd zohľadnil skutočnosť, že žalobkyňa sa v dôsledku jej úrazu radikálne zmenil život, keďže pred úrazom mala veľa rôznych aktivít, ktoré v súčasnosti už nemôže vykonávať a aj pri bežných činnostiach je odkázaná na pomoc inej osoby. Zároveň však pri stanovení výšky súd musí zohľadniť princíp proporcionality, aby rozhodnutie bolo spravodlivé a pritom prihliadať aj na vek žalobkyne. S ohľadom na to, ako súdy vrátane Najvyššieho súdu SR priznali 22 ročnému mužovi s ešte horšími trvalými následkami, ako boli zistené u žalobkyne 25% navýšenie, súd dospel k záveru, že by nebolo spravodlivé s ohľadom na toto rozhodnutie žalobkyne priznať vyššiu percentuálnu náhradu. Zároveň však zohľadnil ten fakt, že žalobkyňa pri danej nehode stratila vnuka, čo je nepochybne pre ňu veľmi traumatizujúce a preto súd považoval za primerané priznanie 25% navýšenia, čo zo sumy 33.532 Eur za sťaženie spoločenského uplatnenia (23.819 Eur za somatickú časť a 9713 Eur za psychické následky) predstavuje 8.383 Eur. Súd teda vyhovel žalobe ohľadom tohto nároku len čiastočne a vo zvyšku ju z vyššie uvedených dôvodov zamietol.

36. Žalobkyňa súd priznal aj požadované úroky z omeškania s poukazom na § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

37. Podľa § 517 ods. 1 vety prvej Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

38. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

39. Podľa § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

40. Podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. poisťovateľ je povinný bez zbytočného odkladu začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poisťné plnenie a do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti

a) skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poisťné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poisťného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poisťné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný,

b) poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť alebo pre ktoré znížil poisťné plnenie alebo poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie k tým uplatneným nárokom

na náhradu škody, v ktorých nebol v ustanovenej lehote preukázaný rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poisťné plnenie a výška poisťného plnenia; písomné vysvetlenie sa považuje za doručené dňom, keď ho poškodený prevzal, odmietol prevziať, alebo dňom, keď ho pošta vrátila ako nedoručené.

41. Podľa § 11 ods. 7 citovaného zákona poisťovateľ je povinný poskytnúť poisťné plnenie do 15 dní po skončení prešetrovania potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa poskytnúť poisťné plnenie alebo po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi, ak z tohto rozhodnutia nevyplýva iná lehota na poskytnutie poisťného plnenia.

42. Podľa § 11 ods. 8 citovaného zákona ak poisťovateľ nespĺní povinnosť podľa odseku 6, je povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu.

43. V danom prípade je potrebné si uvedomiť, že žalobkyňa neuplatňuje úroky z omeškania od uplynutia 3 mesiacov a 15 dní od uplatnenia nároku na poisťné plnenie, pretože len na tento prípad sa vzťahuje osobitná právna úprava v zákone č. 381/2001 Z.z. o vzniku nároku na sankčné úroky s poukazom aj na judikatúru súdov, ale ide o iný prípad, keďže žalovaný ukončil šetrenie poisťnej udalosti ohľadom sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne, čo nepochybne vyplynulo z jeho písomného vyjadrenia už zo dňa 10.7.2019, keďže v liste s týmto dátumom oznámil žalobkyňi, že jej prináleží sťaženie spoločenského uplatnenia za 1.348,75 bodov a že jej poskytuje plnenie vo výške 23.819 Eur. V takomto prípade zákon ukladá povinnosť poisťovní plniť v lehote 15 dní (§ 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.). Žalovaný teda mal plnenie vyplatiť do 15 dní, k pripísaniu tejto sumy na účet právneho zástupcu žalobkyne však došlo až 10.9.2019 (č.l. 82). Žalobkyňa má preto právo na sankčné úroky zo sumy 23.819 Eur, pričom vychádzajúc z dispozičnej zásady, keďže uplatnila ich až od 29.8.2019, súd tento nárok priznal v rozsahu jeho uplatnenia.

44. Žalobkyňa napokon žiadala priznať aj sumu 291,88 Eur s poukazom na § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa citovaného ustanovenia príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

45. Žalobkyňa bola povinná svoj nárok u žalovaného preukázať, čo jasne vyplýva z § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia sa preukazuje buď lekárskeho posudkom v zmysle § 7 zákona č. 437/2004 Z.z. alebo znaleckým posudkom. Žalobkyňa si dala zhotoviť znalecký posudok, pričom preukázala, že za neho zaplatila znalcovi MUDr. U. 291,88 Eur. Táto suma predstavuje jej náklad spojený s uplatnením pohľadávky, ktorý súd považoval za dôvodný a účelný a preto aj v tejto časti žalobe vyhovel.

46. Žalovaný až na pojednávaní sa vyjadril k nároku na náhradu znalečného tvrdiac, že žalovaný vychádzal pri úhrade náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia z odborného vyjadrenia znaleckej organizácie forensic.sk na základe jeho objednávky a preto s týmto nárokom nesúhlasil. Súd však má voči tejto argumentácii výhrady. Spomínané odborné vyjadrenie je veľmi stručné a čo je podstatné potvrdilo tie položky ako boli uvedené v znaleckom posudku, ktorý dala zhotoviť žalobkyňa. Znalecká organizácia mala výhrady len voči niektorým navýšeniam resp. rozsahu navýšenia stanoveného lekárom v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. a vzhľadom na predchádzajúce ochorenie žalobkyne (artritída) znížila hodnotu bodov na 75% pri položkách týkajúcich sa obmedzenia hybnosti v konkrétnych kĺboch.

47. Žalovaný navrhol vykonať aj ďalší dôkaz a to vyčkat' za lekárskou správou z povinnej lekárskej prehliadky žalobkyne v súvislosti s posudzovaním jej invalidity, teda vykonávanou z podnetu sociálnej poisťovne. Tento dôkaz navrhol až na pojednávaní, čo súd považuje za porušenie zásady sudcovskej koncentrácie upravenej v § 153 CSP. Súd by totiž musel pojednávanie odročit' a čakať, kedy sociálna poisťovňa pozve žalobkyňu na lekársku prehliadku, čo nepovažuje za účelné a navyše hodnotí ako zbytočne predlžujúce súdne konanie. Uvedený dôkaz navyše v súčasnosti ani neexistuje a podľa názoru súdu ani nie je opodstatnený, keďže skutkový stav je riadne zistený a dá sa povedať, že aj nesporný. Pri uvažovaní žalovaného by súd v podstate nikdy nemohol rozhodnúť, ak by mal zabezpečovať lekársku správu z povinnej lekárskej prehliadky, ktoré sa vykonávajú z podnetu sociálnej poisťovne pri invalidite opakovane. Za postačujúce súd považoval doposiaľ vykonané dôkazy - výpoveď žalobkyne, znalecký posudok, odborné vyjadrenia, lekárske správy a preto návrh žalovaného na doplnenie dokazovania zamietol.

50. O čiastočnom zastavení konania v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby bolo rozhodnuté podľa § 145 ods. 2 a § 146 ods. 1 CSP.

51. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v spore v celom rozsahu úspešná, pretože pokiaľ ide o nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, aj keď súd tento nárok priznal v menšej výške ako bol uplatnený vzhľadom na to, že išlo o plnenie, ktoré záviselo od úvahy súdu, má sa za to, že žalobkyňa bola v spore úspešná. Patrí jej preto nárok na plnú náhradu trov konania, avšak tie sa budú počítať len z prisúdenej istiny.

52. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.